

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

بسمه تعالی

آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان

مقدمه:

بر اساس ماده (۳) آیین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکتها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات مصوب هیئت محترم وزیران به شماره ۱۴۱۶۰۲/ت/۴۶۵۱۳ هـ مورخ ۹۱/۸/۲۱، آئین نامه حاضر جهت تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان به تصویب «کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا» رسید.

ماده ۱- تعاریف

۱- **شرکت:** شرکت یا مؤسسه ای که بصورت خصوصی یا تعاونی تمامی مراحل قانونی ثبت شرکتها را در داخل کشور به اتمام رسانده باشد.

۲- **شرکت دانش بنیان:** شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوریهای برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل می شود.

شرکت های دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و نیز شرکتها و موسساتی که بیش از پنجاه (۵۰) درصد از مالکیت آنها متعلق به شرکت های دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی باشد، مشمول حمایت های این قانون نیستند.

۳- **سامانه:** درگاه الکترونیکی متمرکزی است که اطلاعات شرکت های متقاضی، جهت بررسی در آن وارد می شود.

۴- **کارگروه:** کارگروه «ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا» موضوع ماده (۳) آیین نامه اجرایی «قانون حمایت از شرکتها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات»

۵- **کالاها و خدمات دانش بنیان:** کالاها و خدماتی که مبتنی بر فناوریهای برتر و با ارزش افزوده فراوان بوده و با تصویب کارگروه در فهرست حوزه های کالاها و خدمات دانش بنیان محسوب می شود.

۶- **تحقیق و توسعه:** مجموعه فعالیت های خلاق و ابتکاری است که بر اساس یک روش اصولی و نظام مند تقاضا محور جهت افزایش ذخایر دانش و استفاده از آن ذخایر برای کاربردهای جدید صورت می پذیرد.

۷- **کارگزاران:** به آن دسته از نهادها، سازمانها و دستگاههایی اطلاق می شود که به منظور تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان توسط کارگروه انتخاب می شوند.

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

ماده ۲- شاخص های تشخیص «شرکت های دانش بنیان»

شاخص های تشخیص شرکت های دانش بنیان، به دو دسته شاخص های عمومی و اختصاصی تقسیم می شوند. شرکت های متقاضی باید علاوه بر شاخص های عمومی، شرایط مشخص شده در یکی از سه دسته شاخص های اختصاصی را نیز احراز نمایند.

۱- شاخص های عمومی

- ۱-۱- حداقل دو سوم از اعضای هیأت مدیره شرکت، حداقل دو مورد از شرایط ذیل را احراز کنند:
    - ۱-۱-۱- حداقل دارای مدرک کارشناسی باشند.
    - ۱-۱-۲- حداقل ۳ سال سابقه فعالیت کاری یا علمی در حوزه فعالیت شرکت^۱ و یا سابقه مدیریتی^۲ داشته باشند.
    - ۱-۱-۳- دارای حداقل یک اختراع ثبت شده ارزیابی شده داخلی^۳ یا یک اختراع بین المللی مرتبط با حوزه کاری شرکت باشند.^۴
  - ۲-۱- حداقل نیمی از درآمد شرکت در یک سال مالی گذشته شرکت، ناشی از فروش فناوری، کالا و یا خدمات دانش بنیان (شامل خدمات تحقیق و توسعه و طراحی مهندسی مرتبط با فهرست کالاهای دانش بنیان و خدمات تخصصی دانش بنیان) آن شرکت از طریق قرارداد باشد.
- تبصره:** شرکت هایی که در مرحله تجاری سازی اولین کالای دانش بنیان خود هستند، در صورتی که دارای تولید پایلوت موفق باشند، و استانداردهای لازم را از مراجع ذیصلاح داخلی یا بین المللی کسب کرده باشند، و دارای بازار مطمئن و یا اعلام نیاز معتبر همراه با قرارداد تولید کالا باشند، از رعایت بند ۱-۲ مستثنی هستند.
- ۳-۱- سابقه بیمه پرداختی برای حداقل ۳ نفر از کارکنان تمام وقت شرکت، حداقل ۶ ماه باشد.

^۱ علاوه بر تحصیل در دوره کارشناسی

^۲ مدیرعامل یا مدیر بخشی از یک شرکت یا سازمان

^۳ اختراعات تأیید شده از سوی ۱- بنیاد ملی نخبگان، ۲- سازمان پژوهش های علمی و صنعتی ایران، ۳- کمیسیون عالی ثبت اختراعات، اکتشافات و نوآوری های صنایع دفاعی و مراکز تحقیقاتی وابسته به نیروهای مسلح، ۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

^۴ اختراعات ثبت شده از سوی چند نفر به صورت مشترک نیز مشروط بر آنکه عضو هیأت مدیره دارای سهم موثر حداقل ۳۰ درصدی باشد، قابل قبول است.

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

تبصره: پرونده شرکت هایی که در عمل به تعهدات خود دارای سابقه سوء هستند (تسهیلات، حمایت ها، مالیات، بیمه و...) طبق دستورالعمل پیوست بررسی خواهد شد.

۲- شاخص های اختصاصی

شرکت متقاضی باید علاوه بر دارا بودن شاخص های عمومی، واجد کلیه شرایط اختصاصی در یکی از دسته بندی های زیر نیز باشد:

۱-۲- شرکت های تولید کننده کالاهای دانش بنیان

۱-۱-۲- شرکت باید تولیدکننده کالا یا کالاهای دانش بنیان مطابق «فهرست کالاهای دانش بنیان» مصوب کارگروه باشد که در (۲) سال گذشته آنها را در قالب کالاهای جدید یا ارتقاء یافته عرضه کرده و دانش فنی آن را بواسطه انتقال یا ایجاد دانش فنی، از طریق فعالیت های تحقیق و توسعه، نهادینه و بومی سازی کرده باشد.

تبصره: کالاهای جدید یا ارتقا یافته شرکت، دارای تأییدیه ها و استانداردهای داخلی (در صورت وجود) یا جهانی بوده و در صورت موجود نبودن استاندارد، تأیید بهره بردار ذی صلاح را کسب کرده باشد.

۲-۱-۲- نسبت نیروی انسانی تمام وقت در بخش های اصلی (غیر پشتیبانی) شرکت با درجه کارشناسی و بالاتر فعال در بخش های مرتبط با تولید کالاهای دانش بنیان شرکت، به کل کارکنان تمام وقت، حداقل (۳۰) درصد باشد.

۳-۱-۲- شرکت دارای عملکرد تحقیق و توسعه فعال، با هزینه کرد تحقیق و توسعه حداقل معادل (۷) درصد فروش سالیانه شرکت باشد.

۲-۲- شرکت های تحقیق و توسعه و طراحی مهندسی

۱-۲-۲- فعالیت تحقیق و توسعه و یا طراحی مهندسی شرکت، مرتبط با «فهرست کالاهای دانش بنیان» مصوب کارگروه باشد و خروجی تحقیق و توسعه و یا طراحی مهندسی شرکت، در دو سال گذشته حداقل دو مورد، یا در یک سال گذشته حداقل یک مورد «بهبود فرآیند»، یا «تولید و عرضه کالا و خدمت ارتقاء یافته یا جدید» (در قالب قرارداد) باشد.

۲-۲-۲- نسبت نیروی انسانی تمام وقت در بخش های اصلی (غیر پشتیبانی) شرکت با درجه کارشناسی و بالاتر فعال در بخش های مرتبط با تحقیق و توسعه و طراحی مهندسی شرکت، به کل کارکنان تمام وقت، حداقل (۵۰) درصد باشد.

۳-۲-۲- تولید شرکت حداکثر در حد تولید نمونه آزمایشی یا پیلوت باشد.

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

تبصره: واحد تحقیق و توسعه یا طراحی مهندسی منشعب از یک شرکت صنعتی، چنانچه به صورت یک شرکت مستقل حقوقی ثبت شود، می تواند مشمول بخش ۲-۲-۲ شود.

۲-۳- شرکت های ارائه دهنده خدمات تخصصی دانش بنیان

۲-۳-۱- خدمات آنها مطابق «فهرست خدمات دانش بنیان» مصوب کارگروه باشد.

۲-۳-۲- نسبت نیروی انسانی تمام وقت در بخش های اصلی (غیر پشتیبانی) شرکت با درجه کارشناسی و بالاتر فعال در بخش های مرتبط با ارائه خدمات تخصصی دانش بنیان شرکت، به کل کارکنان تمام وقت، حداقل (۵۰) درصد باشد.

۲-۳-۳- مجموع هزینه های تحقیق و توسعه مرتبط با خدمات تخصصی دانش بنیان ارائه شده توسط شرکت، حداقل معادل (۷) درصد درآمد سالیانه شرکت باشد.

۲-۳-۴- حداقل درآمد سالیانه شرکت از خدمات تخصصی دانش بنیان برابر یک میلیارد ریال (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۱) باشد.

۲-۳-۵- در یک سال گذشته حداقل یک قرارداد ارائه خدمات تخصصی دانش بنیان داشته باشد.

ماده ۳- شاخص های تشخیص شرکت های «دانش بنیان نوپا»

تشخیص شرکت های «دانش بنیان نوپا»، بر اساس شاخص های پیوست این آیین نامه تعیین می شود.

ماده ۴- فرآیند اجرایی

۱- پس از ورود اطلاعات توسط شرکت های متقاضی در سامانه، دبیرخانه کارگروه آنها را برای کارگزاران مربوطه ارسال می کند و در مدت زمان مشخصی، نتایج بررسی ها را از آنها تحویل می گیرد و به کارگروه (یا کمیته کارشناسی حسب مورد) ارجاع می دهد. پس از نهایی شدن بررسی ها، دبیرخانه کارگروه نتیجه را به شرکت متقاضی اعلام می کند.

۲- در صورت تایید، شرکت متقاضی برای مدت ۲ سال شرکت دانش بنیان محسوب شده و موظف است در این مدت فرآیند رتبه بندی شرکت خود را، بر اساس معیارها و فرایند رتبه بندی مصوب کارگروه به پایان برساند.

تبصره: در صورتی که شرکت نتواند در مدت ۲ سال پس از تأیید دانش بنیان بودن، رتبه بندی خود را به پایان برساند، و یا در صورت عدول از شرایط مندرج در این آئین نامه در هر زمان، دانش بنیان بودن شرکت ملغی می شود.

این آیین نامه در ۴ ماده و ۵ تبصره و ۴ پیوست در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۱۹ کارگروه به تصویب رسید.

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتهای و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

پیوست یک:

شاخصهای تشخیص شرکت های «دانش بنیان نوپا»

شرکت های «دانش بنیان نوپا» باید همه شاخص های تشخیص زیر را احراز نمایند:

- ۱- حداقل یک سال از تاریخ ثبت آن گذشته باشد.
- ۲- حداقل دو سوم از اعضای هیأت مدیره شرکت، حداقل دو مورد از شرایط ذیل را احراز کنند:
  - ۱-۲- حداقل دارای مدرک کارشناسی باشند.
  - ۲-۲- حداقل ۱ سال سابقه فعالیت کاری یا علمی در حوزه فعالیت شرکت^۱ و یا سابقه مدیریتی^۲ داشته باشند.
- ۲-۳- دارای حداقل یک اختراع ثبت شده ارزیابی شده داخلی^۳ یا یک اختراع بین المللی مرتبط با حوزه کاری شرکت باشند.^۴
- ۳- شرکت دارای معادل ۲ نفر نیروی انسانی تمام وقت باشد.
- ۴- شرکت باید تولید کننده کالا یا کالاهای دانش بنیان، مطابق فهرست کالاهای دانش بنیان مصوب کارگروه باشد که دانش فنی آن را بواسطه انتقال یا ایجاد دانش فنی، از طریق فعالیتهای تحقیق و توسعه نهادینه و بومی سازی کرده باشد و یا شرکت دارای برنامه طراحی و تولید کالاهای دانش بنیان باشد.
- تبصره:** برنامه شرکت برای طراحی و تولید کالای دانش بنیان، باید به تأیید یکی از مراکز رشد یا پارک های علم و فناوری^۵ (چنانچه شرکت در همان مرکز رشد یا پارک علم و فناوری مستقر باشد) و یا ستادهای فناوری راهبردی (چنانچه حوزه فعالیت شرکت مرتبط با موضوعات یکی از ستادهای فناوری های راهبردی باشد) برسد.
- ۵- شرکت دارای عملکرد تحقیق و توسعه باشد.
- تبصره** - تأیید شرکتهای «دانش بنیان نوپا»، دارای اعتبار یک ساله بوده و تنها برای یک دوره یک ساله (مجموعاً دو سال) می تواند تمدید شود.

^۱ علاوه بر تحصیل در دوره کارشناسی

^۲ مدیرعامل یا مدیر بخشی از یک شرکت یا سازمان

^۳ اختراعات تأیید شده توسط سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران، بنیاد ملی نخبگان، کمیسیون عالی ثبت اختراعات،

اکتشافات و نوآوریهای صنایع دفاعی و مراکز تحقیقاتی وابسته به نیروهای مسلح، یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

^۴ اختراعات ثبت شده از سوی چند نفر به صورت مشترک نیز مشروط بر آنکه عضو هیأت مدیره دارای سهم موثر حداقل ۳۰ درصدی باشد، قابل قبول است.

^۵ دارای مجوز از وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

پیوست دو:

فهرست فعالیت ها و اندازه گیری هزینه های تحقیق و توسعه

الف- فهرست فعالیت های تحقیق و توسعه

- **تحقیق و توسعه^۱ (R&D):** «عبارتست از انجام هرگونه کار خلاق، به طریقی نظام مند به منظور افزایش انباشت دانش از جمله دانش بشری، فرهنگی و اجتماعی و استفاده از این انباشت دانش برای طرح کاربردهای جدید». در این تعریف، منظور از واژه «جدید»، جدید در ایران است.
- **R&D سه نوع فعالیت را در بر می گیرد:** تحقیق بنیادی ماموریت گرا^۲ (به دنبال کسب آگاهی از منشا پدیده ها و حقایق قابل مشاهده و با امید به اینکه دانش بوجود آمده در راستای حل مشکلات و شبهات استفاده شود)، تحقیق کاربردی (به دنبال کسب آگاهی که به سمت اهداف و مقاصد خاص عملی هدایت می شود) و توسعه تجربی (با استفاده از آگاهی های حاصله از تحقیقات و تجربه عملی به دنبال ایجاد یا بهبود محصولات جدید و خدمات جدید و...).
- تحقیق بنیادی محض، که در آن هدف پیشبرد مرز دانش بدون هدف نیل به فواید اجتماعی و اقتصادی بلند مدت و بدون تلاش برای بکارگیری نتایج در حل مشکلات عملی، انجام می شود. بعنوان R&D محسوب نمی شود.
- **فعالیت R&D دارای سه ویژگی اصلی زیر است:**

الف- از نوع علمی و فنی باشد.

ب- دارای قابل ملاحظه ای عنصر نوآوری^۳ بوده و در جهت حل مشکلات علمی و فنی یا پیشرفت علمی و فنی از طریق R&D باشد (یعنی حل مساله ای که برای فرد آشنا با دانش و فنون حوزه، قبلا آشکار نبوده است) و یا در جهت ایجاد دانش جدید یا استفاده از دانش برای طرح کاربردهای جدید است.^۴

ج- در جهت کاربردهای (شامل محصولات، فرآیند تولید و خدمات) جدید یا بطور اساسی بهبود یافته (اگرچه در بلندمدت)، باشد.

در جدول زیر، خلاصه ای از فعالیت های R&D در قالب چند دسته کلی، ارائه شده است؛ کارکنان شرکت که مشغول به انجام فعالیت های R&D مطابق با تعاریف فوق و مشابه فعالیت های جدول زیر هستند، بعنوان «کارکنان مستقیم R&D» محسوب می شوند.

^۱ در اینجا منظور از تحقیق و توسعه، تعریف تحقیق و توسعه تجربی بر مبنای راهنمای فراسکاتی است. اگرچه تغییرات اندکی در مصادیق آن متناسب با وضعیت کشور، اعمال شده است.

^۲ Oriented basic research

^۳ Novelty

^۴ فعالیت های روتین علمی و فنی تحقیق و توسعه نیستند مگر اینکه در جهت پشتیبانی از فعالیت های تحقیق و توسعه باشند.

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتهای موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

در موارد زیر، محصول شامل کالا و خدمات می باشد و فرآیند تولید نیز، شامل فرآیندهای تولید کالا و خدمات است.

دسته اصلی	معیارها و مصادیق
1- فعالیت های صنعتی	<p>در فعالیت های صنعتی اگر هدف، بهبود بیشتر محصول یا فرآیند تولید باشد، در این صورت این فعالیت ها R&D است؛ اما اگر محصول یا فرآیند تولید یا رهیافت، بطور اساسی تعیین شده است و هدف اصلی، توسعه بازار، انجام برنامه ریزی پیش تولید یا ایجاد یک سیستم تولید یا کنترل معمولی، که بدون مشکل کار کند، باشد این فعالیت ها R&D نیستند. با توجه به معیار اشاره شده، موارد زیر R&D هستند:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ «نمونه های اولیه ای^۱» که برای آزمایشات مختلف محصولات یا فرآیندهای تولید، ساخته می شوند. ▪ «کارخانه های آزمایشی^۲» که به منظور کسب تجربه و گردآوری داده ها انجام می شوند. ▪ «تولید آزمایشی^۳» در صورتی که مستلزم انجام طراحی و کار مهندسی بیشتری روی نمونه های اولیه^۴ بوده و با هدف بهبود بیشتر محصول انجام شود. ▪ رفع اشکالی که نیاز به R&D دارد، R&D است. ولی رفع اشکال معمولی یا با روش های معمولی، R&D نیست. ▪ «R&D بازخورد^۵»، که برای رفع اشکالات فنی محصول یا فرآیند تولید جدید یا بطور اساسی بهبود یافته، انجام می شود. ▪ بخشی از هزینه های پروژه های با مقیاس بزرگ و کارخانه های آزمایشی پرهزینه که به دلیل ماهیت «نمونه اولیه^۶» بودن آنها، صرف شده است. ▪ «طراحی صنعتی و نقشه کشی^۷» شامل نقشه ها و طرح هایی که با هدف تعریف رویه ها و مشخصات فنی و عملیاتی محصولات یا فرآیندهای تولید جدید یا بطور اساسی بهبود یافته، انجام می شود. ▪ تدوین استانداردهای فنی جدید یا اخذ و پیاده سازی استانداردهای فنی محصولات یا فرآیندهای تولید جدید با بطور اساسی بهبود یافته، R&D است. ▪ «آزمایش های بالینی^۱» که پیش از اخذ مجوز تولید بر روی دارو، واکسن یا درمان های جدید یا بطور

^۱ Prototypes

^۲ Pilot plants

^۳ Production Trial

^۴ Prototypes

^۵ Feedback R&D

^۶ Prototypes

^۷ Industrial design & drawing

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

<p>اساسی بهبود یافته انجام می شود، R&D محسوب می شود.</p> <ul style="list-style-type: none"> انجام مهندسی معکوس در چهارچوب پروژه R&D برای توسعه یک محصول جدید یا بطور اساسی بهبود یافته، R&D است. <p>تذکر: تولید و فعالیت های فنی مرتبط با آن که شامل پیش تولید، تولید صنعتی، توزیع کالا و خدمات فنی وابسته و بازاریابی و فعالیت هایی که در این ارتباط با استفاده از علوم اجتماعی (مانند تحقیق در مورد بازار) انجام می شود، همچنین رفع اشکالات تجهیزات و فرآیندهای تولید، R&D نیست.</p>	<p>۲- توسعه نرم افزار</p> <p>فعالیت توسعه نرم افزاری بعنوان R&D محسوب می شود که هدف پروژه و اتمام آن، مستلزم یک پیشرفت و رفع ابهام علمی و یا فناورانه، بصورتی نظام مند بوده و در راستای تولید یک محصول یا فرآیند تولید جدید یا بطور اساسی بهبود یافته، باشد. فعالیت های عادی و روتین نرم افزاری (مانند تطبیق نرم افزارهای موجود، ایجاد نرم افزارهای کاربردی با استفاده از روشهای فعلی، پشتیبانی از سیستم های موجود، عیب یابی سیستم ها و ترجمه زبان های کامپیوتر)، R&D نیستند.</p>
<p>در فعالیت های خدماتی، پروژه ای R&D است که منجر به تولید دانش جدید شده و یا با استفاده از دانش (موجود) کاربردهای جدیدی را ابداع کند و مهمترین عامل برای R&D بودن این فعالیت ها، وجود عنصر تازگی در آنهاست. فعالیت های R&D خدماتی هم می تواند در حوزه فنی و هم در حوزه علوم اجتماعی و انسانی، باشد.</p>	<p>۳- خدمات</p>
<p>در صورتی فعالیت های علمی و فنی مرتبط با R&D، مانند آزمودن و کنترل کیفیت، R&D محسوب می شود که در راستا و در خدمت فعالیت های R&D انجام شود. اما اگر این فعالیت ها اساسا برای اهدافی متفاوت با R&D برنامه ریزی شده باشند، R&D محسوب نمی شوند.</p> <ul style="list-style-type: none"> مواردی مانند تست و استانداردسازی، بررسی های مربوط به سیاست گذاری (مانند تحلیل برنامه ها و سیاست ها)، گردآوری داده ها و پردازش و تحلیل آنها و نظایر آن در صورتی که در راستا و یا بعنوان بخشی از پروژه های R&D انجام شود، R&D است ولی انجام این فعالیت ها برای فعالیت های معمول، R&D نیست. ثبت اختراع مرتبط با پروژه های R&D، R&D است ولی خدمات ثبت اختراع توسط موسسات مختلف R&D نیست. امکان سنجی که برای بررسی عملی بودن پروژه های پژوهشی، انجام می شود R&D محسوب می شود. (اما امکان سنجی پروژه های مهندسی پیشنهادی با استفاده از فنون موجود، قبل از تصمیم گیری درباره اجرای پروژه، R&D نیست.) 	<p>۴- فعالیت های علمی و فنی مرتبط با R&D</p>

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتهای موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

<p>۵- علوم اجتماعی و انسانی</p>	<p>در این حوزه وجود قابل ملاحظه‌ای از عنصر نو بودن یا رفع ابهامات علمی یا فنی، معیار پذیرش یک پروژه بعنوان یک فعالیت R&D، است. این عنصر ممکن است در هر یک از بخش‌های مفهومی، روش شناختی و یا تجربی پروژه مورد نظر وجود داشته باشد. فعالیت‌های مرتبطی که دارای ماهیتی معمولی (و بدون نو بودن یا رفع ابهامات علمی یا فنی) هستند، را فقط زمانی می‌توان R&D حساب کرد که بخش جدایی‌ناپذیری از یک پروژه خاص R&D باشند یا به منظور کمک به چنین پروژه‌ای انجام شوند. مثلا موارد در زیر حیطه فعالیت‌های معمولی بوده و R&D نیستند: گزارشات تفسیری در مورد اثرات اقتصادی ناشی از تغییر ساختار مالیاتی با استفاده از داده‌های موجود، استفاده از روش‌های استاندارد در روانشناسی برای گزینش کارکنان صنعتی و آزمودن ناتوانی خواندن در کودکان.</p>
<p>۶- آموزش و کارورزی</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ کلیه آموزش‌های تخصصی نیروی انسانی، شرکت در کنفرانس‌ها و سمینارها، مطالعات و دریافت مشاوره‌های تخصصی در صورتی که در راستای انجام فعالیت‌های R&D باشد، R&D است. ▪ پژوهش‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی دانشجویان دوره دکتری بر روی پروژه‌های R&D و نظارت اساتید بر این پروژه‌ها و مطالعات اساتید در راستای یک پروژه R&D مشخص، R&D محسوب می‌شوند اما خواندن و تصحیح پایان‌نامه‌های دانشجویان توسط اساتید، بعنوان R&D حساب نمی‌شوند.

علاوه بر «کارکنان مستقیم R&D» برخی افراد نیز مشغول فعالیت‌های حمایتی (مستقیم یا غیرمستقیم) R&D هستند. اگر فعالیتی از نوع علمی و فنی نظیر خدمات کتابخانه‌ای و رایانه‌ای و یا از نوع اداری و دفتری باشد در صورتی که منحصرأ برای بخش R&D انجام شود، «فعالیت حمایتی مستقیم» R&D محسوب می‌شود. اما اگر فعالیت فوق علاوه بر بخش R&D، برای تمامی بخش‌های بنگاه ارایه شود (مانند خدمات کتابخانه مرکزی سازمان)، و نیز فعالیتی مانند خدمات حمل و نقل، نگهداری، تهیه غذا و نظایر آن، که برای پشتیبانی از فعالیت‌های R&D انجام می‌شود، بعنوان «فعالیت حمایتی غیرمستقیم» R&D محسوب می‌شود. هزینه‌ی فعالیت‌های حمایتی R&D نیز، بعنوان هزینه‌های (سربار) R&D، در نظر گرفته می‌شود.

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

منابع و مراجع

- ۱- سازمان توسعه همکاری اقتصادی OECD (۲۰۰۲)؛ راهنمای فراسکاتی، دستورالعمل یکسان پیشنهادی سازمان همکاری و توسعه اقتصاد اروپا برای ارزیابی فعالیت های تحقیق و توسعه تجربی. ترجمه فریبا نیک سیر، تهران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور (۱۳۸۴).
  - ۲- سازمان توسعه همکاری اقتصادی OECD (۲۰۰۵)؛ راهنمای اسلو ویرایش سوم، رهنمودهای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه برای گردآوری و تفسیر داده های نوآوری؛ ترجمه فریبا نیک سیر؛ تهران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور (۱۳۸۶).
  - ۳- عزیززاده، پریسا (۱۳۹۰)؛ آشنایی با اندازه گیری تحقیق و توسعه براساس راهنمای فراسکاتی؛ دفتر مطالعات ارتباطات و فناوری های نوین مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی؛ تهران: مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی.
  - ۴- مرکز آمار ایران (۱۳۸۹)؛ نتایج آمارگیری از کارگاه های دارای فعالیت تحقیق و توسعه؛ تهران: مرکز آمار ایران.
- ۵ - OECD (۲۰۱۲); MEASURING R&D IN DEVELOPING COUNTRIES, Annex to the Frascati Manual; Paris: OECD

ب- اندازه گیری هزینه های تحقیق و توسعه (R&D) (ادامه پیوست ۲)

موارد زیر در صورتی که در راستای انجام فعالیت های R&D (مطابق با فهرست فعالیت های تحقیق و توسعه در پیوست دو آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان) باشد، بعنوان هزینه های بخش R&D محسوب می شوند. همچنین چنانچه بخشی از هزینه های صرف شده توسط بنگاه، علاوه بر استفاده در فعالیت های R&D در سایر فعالیت ها که در فهرست پیوست دو نمیگنجد، نیز صرف شود (بعنوان نمونه، استفاده از آزمایشگاه برای فعالیت های R&D و فعالیت های دیگر)، در این صورت تنها بخشی از این هزینه ها که صرف فعالیت های R&D می شود، بعنوان هزینه های R&D محسوب می شود.

تذکر: تمامی اطلاعات مربوط به بازه زمانی یک سال مالی گذشته شرکت است، همچنین توجه شود که هر مورد هزینه ای تنها در یک ردیف ذکر شود و از دوبار محاسبه هزینه جلوگیری شود.

سرفصل	توضیح
۱- هزینه های جاری	۱-۱- هزینه های کارکنان مستقیم R&D: شامل حقوق و دستمزدها و همه هزینه های مربوط به کار یا مزایای شغلی مثل پاداش، استفاده از تعطیلات باحقوق، پرداخت به صندوق های بازنشستگی و تامین اجتماعی، مالیات بر حقوق و غیره است.
	۱-۲- هزینه های سربار: شامل پرداخت نقدی و غیرنقدی به شاغلان «فعالیت حمایتی» ^۱ R&D (مانند بخش خدماتی و حفاظت)، هزینه دریافت خدمات عمومی از بیرون (مانند کتابخانه سازمان یا ادارات مرکزی سازمان) و سایر هزینه ها مانند آب، برق، گاز، حمل و نقل و غیره.

^۱ این فعالیت ها در انتهای بخش الف پیوست دو این آئین نامه، معرفی شده اند.

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

<p>۱-۳- هزینه های مصرفی: شامل هزینه خریدهای غیر سرمایه ای مانند کتاب، اشتراک کتابخانه ها، هزینه ساخت نمونه های اولیه، ملزومات آزمایشگاهی (مواد شیمیایی، حیوانات آزمایشگاهی و ...).</p>	
<p>۲-۱- زمین و ساختمان: شامل هزینه های استهلاک ساختمان و زمین (بعنوان نمونه زمین های آزمایش، مکان آزمایشگاه ها و کارخانه های آزمایشی) و همینطور هزینه های اصلاحات اساسی و تعمیر و تغییر این ساختمان ها است که در آنها فعالیت های R&D انجام می شود.</p>	
<p>۲-۲- ابزار، تجهیزات و نرم افزار شامل:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ هزینه های استهلاک ابزار و تجهیزاتی که مصرفی نیستند و ماهیت کالاهای سرمایه ای دارند مانند کامپیوتر و تجهیزات آزمایشگاه. ■ هزینه خرید نرم افزار رایانه که ماهیت مستقلی دارد و برای اجرای فعالیتهای R&D استفاده می شود. 	
<p>۲-۳- کسب دانش فنی و نظایر آن شامل:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ هزینه های ثبت طرح های صنعتی^۱ و هزینه های ثبت اختراع پروژه های R&D. ■ هزینه های آموزش های تخصصی نیروی انسانی، شرکت در کنفرانس ها و سمینارها، مطالعات و دریافت مشاوره های تخصصی و دریافت خدمات علمی و فنی (مانند خدمات آزمایشگاهی) در صورتی که در راستای انجام فعالیت های R&D باشد. ■ هزینه های تدوین استانداردهای فنی جدید یا اخذ و پیاده سازی استانداردهای فنی محصولات یا فرآیندهای تولید جدید با بطور اساسی بهبود یافته. ■ هزینه های اخذ حق استفاده از اختراعات ثبت شده^۲ و اختراعات ثبت نشده، لیسانس^۳ و دانش فنی از سایر بنگاه ها و نهادها^۴ (در صورتی که راستای تولید محصولات یا فرآیندهای تولید جدید یا بطور اساسی بهبود یافته باشند) 	<p>۲- هزینه های سرمایه ای R&D</p>

^۱ شامل هرگونه ترکیب خطوط یا رنگها و هرگونه شکل سه بعدی با خطوط، رنگها و یا بدون آن، به گونه ای که ترکیب یا شکل یک فرآورده صنعتی یا محصولی از صنایع دستی را تغییر دهد. (موضوع ماده ۲۰ قانون ثبت اختراعات، طرح های صنعتی و علائم تجاری، مصوب ۱۳۸۶)

^۲ patent

^۳ licences

^۴ تذکر: این بند، نوآوری در حوزه هایی نظیر بازاریابی (از قبیل تغییرات در شکل ظاهری محصولات) و نوآوری سازمانی را شامل نمی شود.

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آئین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

پیوست سه:

فهرست فعالیت های اصلی (غیر پشتیبانی) و فعالیت های پشتیبانی در شرکت های دانش بنیان

فعالیت های اصلی (غیر پشتیبانی)	فعالیت های پشتیبانی
۱. فعالیت های مدیریت ارشد از جمله: برنامه ریزی راهبردی	۱. منابع انسانی، از جمله: جذب، آموزش، پاداش و ارتقاء
۲. برنامه ریزی تولید و مدیریت پروژه	۲. مالی و حسابداری
۳. عملیات تولید و پردازش ورودی ها به منظور تبدیل به محصول	۳. حراست و نگهداری
۴. ارتباط با تامین کنندگان (از جمله: شناسایی، مذاکره و ارزیابی تامین کنندگان و تدوین برنامه های خرید)	۴. فناوری اطلاعات و پشتیبانی شبکه
۵. بازاریابی برای فروش، اخذ پروژه ها، انجام مذاکرات و برنامه ریزی مشتریان	۵. انبار و کنترل موجودی
۶. تحقیق و توسعه	۶. تعمیرات و نگهداری عمومی
۷. آزمایش، ساخت نمونه اولیه ^۱ ، تست، کنترل کیفیت	۷. روابط عمومی و تبلیغات عمومی
۸. تامین مالی و جذب سرمایه برای طرحها	۸. کارپردازی و خرید تجهیزات و مواد اولیه و ملزومات اداری
۹. ارائه خدمات آموزشی به مشتریان	۹. امور حقوقی
۱۰. ارزیابی و مطالعات امکان سنجی	۱۰. خدمات گمرکی و بازرگانی
۱۱. خدمات تخصصی پس از فروش	۱۱. امور خدماتی از جمله نظافت، آبدارخانه
۱۲. مدیریت فناوری از جمله ارزیابی، پیش بینی، قیمت گذاری، انتقال و تجاری سازی فناوری	۱۲. انجام بسته بندی
	۱۳. توزیع محصولات و سازمان دهی شبکه توزیع
	۱۴. فعالیتهای مربوط به سلامت، ایمنی و محیط زیست ^۲ ، از جمله: ارزیابی اثرات زیست محیطی محصولات، ارزیابی ریسک های آینده و رسیدگی به شکایات
	۱۵. مدیریت دانش از جمله مستند سازی دانش، ایجاد شبکه های دانشی برای خلق و اشاعه دانش.

^۱ Prototype

^۲ Health, Safety, and Environment (HSE)

کارگزاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان (مرکز ستا)

آیین نامه تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان

پیوست چهارم:

دستورالعمل بررسی سوء سابقه شرکت ها

ماده ۱- شرکت هایی که سوء سابقه و تخلفات مکرر در عمل به تعهدات خود داشته اند (تسهیلات مالی و حمایت ها)، از شمول بررسی در قالب «آیین نامه تشخیص شرکت های دانش بنیان» خارج می باشند.

ماده ۲- اعضای کارگروه، مشخصات شرکتهایی را که در تعامل با آنها، از انجام تکالیف قانونی و تعهدات خودداری کرده اند، در اختیار کارگروه قرار می دهند.

تبصره: صندوق نوآوری و شکوفایی از طریق اخذ اطلاعات از سایر نهادهای مالی، سابقه مالی شرکت های دارای سوء سابقه را استخراج و در اختیار کارگروه قرار می دهد.

ماده ۳- در صورت تشخیص کارگروه، دبیرخانه کارگروه می تواند از سایر مراجع ذیربط نیز استعلام های لازم را دریافت دارد. دبیرخانه کارگروه می تواند برای این منظور از کارگزار یا کارگزاران معتمد و صاحب صلاحیت استفاده نماید.

ماده ۴- در صورت اعتراض شرکتها، کارگروه (یا کمیته کارشناسی) بررسی و تصمیم گیری نهایی را انجام خواهد داد.

ماده ۵- شرکتهای دانش بنیانی که تخلفات مکرر در عمل به تعهدات خود داشته باشند (تسهیلات مالی و حمایت ها)، تاییدیه دانش بنیان بودن آنها لغو می شود.

ماده ۶- پس از گذشت شش ماه از اجرای این دستورالعمل، اصلاحات و نکات تفصیلی لازم از سوی کارگروه مصوب و اضافه شود.